

เทศน์เช้า วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรมะ ฟังธรรมคือสั่งธรรม สั่งธรรมที่เราชาวพุทธจะค้นหาสั่งธรรม

สั่งธรรมแท้ในพระพุทธศาสนาเกิดจากอริยสัจ ๔ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ นั่นคืออริยสัจจะความจริง จิตนี้มันไปกลั่นออกมาอริยสัจ เพราะจิตนี้เป็นผู้รู้เห็นทุกข์ เห็นทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ ดับด้วยมรรค เห็นไหม สั่งจะความจริงเป็นสั่งจะความจริงอย่างนี้ แต่สั่งจะความจริงเป็นอย่างนี้ สั่งจะความจริงนี้ใครเป็นผู้ค้นคว้า

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนานะ เราเกิดเป็นมนุษย์ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาธรรมะๆ ศึกษาธรรมะมันก็เหมือนกับการศึกษาทางโลกนั่นแหละ ถ้าโลกเขาก็มีการศึกษากัน ศึกษาอันเป็นวิชาชีพ

แต่เราบวชมาเป็นพระ ถ้าเราไปศึกษาปริยัติๆ ก็ศึกษาเป็นวิชาชีพ วิชาชีพเอาไว้เลี้ยงชีพเลี้ยงชีพในปัจจุบันนี้ไง แต่ธรรมะในอริยสัจมันเป็นธรรมะสั่งธรรมที่ไปรื้อค้นกิเลสตัดทอนความทะยานอยาก ขำกิเลสตัดทอนความทะยานอยากในใจของตนจนสิ้นทุกข์ไป พระพุทธศาสนามันมีความสำคัญอย่างนี้ไง มันมีความสำคัญ มันมีสั่งจะมีความจริงใจ

เวลาฟังธรรมๆ เราก็ฟังธรรมเพื่อเสริมสร้างอำนาจวาสนาบารมีของเรา เสริมสร้างอำนาจวาสนาบารมีของเราเพื่ออะไร เพื่อให้หัวใจของเรามันรู้จักอะไรเป็นสมมุติ อะไรเป็นบัญญัติ อะไรเป็นความจริงใจ

ถ้าความจริงๆ เห็นไหม ในปัจจุบันนี้ ตอนนี้อากาศหนาว อากาศหนาวจนคนนะ คนที่อ่อนแอ อากาศหนาวจนถึงกับเสียชีวิต มีคนเสียชีวิตหลายคนแล้วเพราะอากาศหนาว ร้อน ร้อนจนตาย เวลาคลื่นความร้อนมานะ ในยุโรปตายเป็นร้อย เวลาหน้าหนาวขึ้นมาก็ตายเป็นพัน มันเพราะสุขภาพกาย สุขภาพจิต

ถ้าสุขภาพกาย สุขภาพกายคนที่แข็งแรง ถ้าคนที่แข็งแรงนะ ภูมิอากาศมันเป็นอย่างไร มันต้านทานได้ มันพยายามรักษาชีวิตนี้ได้

สุขภาพจิตๆ สุขภาพจิตที่เข้มแข็งที่แข็งแรง สุขภาพจิตที่แข็งแรงแบบพระโพธิสัตว์ๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาจะออกบวช เวลาจะออกบวชเพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเกิดมาแล้ว พราหมณ์พยากรณ์แล้ว ถ้าบวชแล้วจะได้เป็นศาสดา ถ้าอยู่ครองราชย์จะได้เป็นจักรพรรดิ พ่อแม่ก็อยากให้ได้เป็นจักรพรรดิๆ เลี้ยงดูอย่างดีเลย

ฉะนั้น พอเลี้ยงดูอย่างดี เวลาจะออกบวชๆ มันมีอุปสรรคไปมากมายมหาศาล ถ้ามีอุปสรรคมากมายมหาศาล คนที่สุขภาพจิตที่ไม่แข็งแรงไง เออ! เอาไว้ชาติหน้าก็แล้วกัน มันก็หมดไปไง

แต่นี้ไม่ เวลาหาเหตุหาผลในหัวใจของตน เห็นไหม เวลาคนสุขภาพบุรุษนะ เวลาวัยรุ่นนักรบครวญไหมเง ลูกลายคนแรก ลูกคนแรก ใ้โฮ! มันตื่นเต้น มันผูกพัน เจ้าชายสิทธัตถะจะออกบวช จะออกประพฤติปฏิบัติ ชาวว่าลูกเกิดแล้ว ฟังสิว่ามันเขย่าหัวใจขนาดไหน จะเข้าไปดูหน้าลูกก็ไม่ได้ จะเข้าไปดูหน้าลูกแล้วมันก็จะตกหลุมอยู่อย่างนั้นนะ มันต้องเสียสละไปเสียสละไปด้วยสติด้วยปัญญา นี่จิตใจที่แข็งแรงๆ

จิตใจที่แข็งแรงนะ เวลาไปบวชแล้ว เวลาออกประพฤติปฏิบัติแล้ว ๖ ปี ไปอยู่สำนักไหนก็แล้วแต่ คนที่มีอำนาจวาสนา คนที่ฉลาด คนที่เป็นประโยชน์ อาจารย์ของสำนักใดก็อยากได้ไว้ๆ อุทกดาบส อาฬารดาบสว่า มีความรู้เหมือนเรา มีความเห็นเหมือนเรา เป็นผู้สั่งสอนได้ไง

เจ้าชายสิทธัตถะไม่เอา ไม่เอา

เวลาจิตใจมันทุกข์มันยากขึ้นมา มันก็มีความเข้มแข็ง หาทางออกของใจของตน มันมีเจ้าลัทธิส่งเสริม ยกย่องสรรเสริญให้เสมอกับอาจารย์ของตน ไม่เอาๆ

แต่ถ้าเป็นเราละ ชอบ อยากได้นัก มีลามเลื่อมลาม มียศเลื่อมยศ ยศถาบรรดาศักดิ์นี้ ชอบ ชอบ

แต่ถ้าคนมีสติปัญญาคนที่มีสติปัญญา เราทำหน้าที่การงาน พระเรา พระเรา สมณศักดิ์ สมณศักดิ์เพราะว่าพระทำคุณงามความดี กษัตริย์เป็นผู้มอบให้ แต่ในสมัยปัจจุบันนี้ โลกมันเจริญไป การประชาสัมพันธ์มันเจริญไป จะทำอะไรแล้วมันก็เป็นเรื่องโลกๆ ทั้งสิ้นไป เป็นเรื่องโลกๆ สมมุติปัญญาแล้วถ้าศึกษามาๆ ศึกษาไปเพื่ออะไร ศึกษาไป ระดับของท่าน เราก็เข้าใจเรื่องของท่าน เรื่องของท่านนะ

เวลาคนเขาพูดไป ให้อภัยไปวัดๆ ให้อภัยที่มีปัญหาทั้งสิ้น

แต่ในทางกลับกันนะ ให้อภัยไปวัดๆ ใจเขาประเสริฐทั้งสิ้น ประเสริฐทั้งสิ้นเพราะอะไร เพราะปัจจัยเครื่องอาศัยในโลกนี้มันก็อยู่ในโลกนี้ แต่ถ้าเราเสียสละไป เสียสละไปนี่ของเรา ทั้งสิ้น ของเราทั้งสิ้น ของที่เราเสียสละไปนั่นนะเป็นบุญกุศลของเรา แล้วเสียสละนี้มันเสียสละ เรื่องปัจจัยเครื่องอาศัย แต่เวลาหัวใจที่มันพัฒนาขึ้นมาแล้ว ที่มันจะเข้มแข็งขึ้นมาเพราะอะไร เพราะเราไปวัดไปวาคบบัณฑิต ไปแล้วยิ้มแย้มแจ่มใส ไปแล้วเราชื่นชมต่อกัน ใครมีความสุข ความทุกข์ก็ปรับทุกข์กัน เวลาปรับทุกข์กัน เห็นไหม

ถ้าจิตใจมันเข้มแข็งขึ้นมา มันดีงามขึ้นมา มันจะหาทางออกของมัน ชีวิตนี้คืออะไร เกิด มาทำไม แล้วเกิดมา เกิดมาทุกข์ๆ ยากๆ อย่างนี้เกิดมาทำไม

เวลาเกิดมา สิ่งนี้สิ่งที่เกิดมาผลของวิญญูฯ ผลของวิญญูฯที่เกิดดีเกิดชั่ว เกิดที่มีอำนาจ วาสนาก็เกิดเพราะการเสียสละทานนี้แหละ การทำบุญกุศล ผลของวิญญูฯฯ แต่เวลาเรื่องอริยสัจ เรื่องสัจจะความจริงนะ ถ้ามันสอนเรื่องทุกข์ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์

เวลาทุกข์มันเกิดฯ เวลาทุกข์มันเกิดแต่เราไม่เห็นตรงนั้นไป เราเห็นแต่วิบากกรรมไป วิบากกรรมที่ได้สถานะนั้นมา ได้ผลนี้มา นี่วิบากทั้งนั้นนะ มันเป็นผลจากเราทำคุณงามความดี เราถึงได้เกิดเป็นมนุษย์กันอยู่นี้ไป แล้วพอเกิดเป็นมนุษย์แล้วเราก็หลงใหลไปกับโลกเจริญฯ ไป

เวลาหลวงตาท่านพูดไป โลกเจริญฯ ที่ไหนมันเจริญ โลกเจริญกับกิเลสพู่ในหัวใจนะ แต่ ถ้าธรรมะมันเจริญสิ

ธรรมะมันเจริญ เห็นไหม เวลาวัดครูบาอาจารย์ของเราจะมีคนมากมายมหาศาลขนาด ไหน ไปดูแล้วมันเงียบสงบไป เวลาของหายในวัดได้คืนไป นี่ถ้าเป็นวัดที่ประพฤติปฏิบัติ

เพราะอะไร เพราะเขาเห็นคุณค่าของหัวใจนี้มีคุณค่ากว่าทรัพย์สมบัติภายนอก ถ้าทรัพย์สมบัติภายนอกมันจำเป็นไหม จำเป็น ถ้าไม่จำเป็น พระยังบิณฑบาตเลี้ยงชีพ เพราะอะไร เพราะปัจจัย ๔ ไง

เวลาพระบวช บริหาร ๘ นั้นนะปัจจัย ๔ ปัจจัย ๔ เพราะถ้าไม่เลี้ยงชีพจะอยู่ได้อย่างไร แล้วเลี้ยงชีพไว้ทำไม เลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง พอพระทำภารกิจเสร็จแล้วเข้าสู่เรือนว่าง เข้าสู่โคนไม้ ใครทำอะไรได้ก็เริ่มต้นจากจุดสตาร์ทจากต้นทุนของตน พยายามชวนชวายเป็นของตน เห็นไหม

เวลาเอาจริงเอางังขึ้นมา ศาสนาพุทธสอนเรื่องทุกข์

แล้วบอกว่าเป็นทุกข์นิยมๆ

ไม่ใช่ สัจนิยม มันเป็นเรื่องจริง แต่มันไม่มีใครกล้าเข้าไปเผชิญหน้ากับมัน ไม่มีใครกล้าเข้าไปเผชิญหน้ากับสัจจะความจริง เหลียวหลัง วิงหนี แล้วก็ไปเอาสิ่งที่พึงที่เป็นลมๆ แล้งๆ เอาโลกธรรม ๘ ไง ให้เขาสรรเสริญเยินยอกัน ต่างคนต่างเยินยอกัน แล้วได้อะไร ได้ความสูญเปล่า ไม่มีสิ่งใดติดไม้ติดมือไป

เวลาครูบาอาจารย์ของเรา เวลาหลวงปู่มั่นนะ ท่านเห็นพระองค์ไหนมีแวว ท่านให้ไปอยู่ในป่านั้น ให้ไปอยู่ในที่เปล่าเปลี่ยวนั้น เพราะอะไร เพราะมันจะสร้างกำลังขึ้นมา เวลาสร้างกำลังขึ้นมา เวลาเรากลัวผีๆ เวลากลัวผีจนขาด้านนะ แต่เราก็ตอบไปเที่ยวป่าช้า ไปเที่ยวป่าช้า เพราะอะไร เพราะสิ่งนั้นมันเป็นความวิตกกังวล เป็นเรื่องกิเลสหลอกทั้งสิ้น

ซากศพๆ เวลาเขาพูดเล่นกันไง เวลาตายแล้วอย่าเอาไปป่าช้านะ กลัวผีๆ แล้วไอ้ผีในใจมันไม่กลัว เวลามันตายมันเปลี่ยนสถานะไปแล้วละ

ความกลัวอันนั้น เวลาครูบาอาจารย์ท่านเป็นนะ ความกลัวอันนั้น ความวิตกกังวลอันนั้น ให้เข้ามาดูแลใจของตน ไม่ให้มันเป็นอิสระให้มันคิดตามใจมันไง

เวลามันคิด มันคิดตามใจมันทั้งสิ้น แต่ถ้ามันมีความกลัวขึ้นมามันจะเริ่มรักษาใจของตนที่เขาไปเที่ยวป่าช้าๆ เขาไปเที่ยวป่าช้าเพราะเอาสภาวะแวดล้อมช่วยเหลือหัวใจของเรา

ครูบาอาจารย์ของเรานะ ท่านเอาสภาวะแวดล้อมช่วยหัวใจของคนที่มีมันคือมันด้าน มันหน้าด้าน มันไม่ยอมรับความจริง มันอวดเก่งแต่ในใจของมัน ต้องสั่งสอนมัน ไปเที่ยวป่าช้าๆ

ไอ้ที่เขาบอก “ไปเที่ยวป่าช้าทำไม เฮ้ย! คนวิกลจริตนะ” เวลาเขาพูดนะ

คำว่า “วิกลจริต” เพราะว่าเขาขาดแคลนของเขา เขาไม่มีสติปัญญาของเขา

แต่ถ้าเขามีปัญญาของเขานะ เขาจะรักษาหัวใจของเขา เขาไปเที่ยวป่าช้า จะไปเที่ยวที่ไหนก็แล้วแต่ เขาไม่ไปเอาสมบัติที่นั่นหรอก เขาไปเอาสมบัติของหัวใจ ถ้าหัวใจมันสงบ เวลาเข้าไปมันตื่นมันตื่น มันหวาดมันกลัวไปทั้งสิ้น เวลาที่มีสติปัญญาได้ไปแล้วนะ มันก็แค่ธาตุ ๔ กระดูก มันเป็นเรื่องของธาตุ ซากศพก็มี เราก็มี เราไปกลัวอะไรเขา เวลาปัญญามันมาแล้วนะ ไอ้โฮ! มันว่างนะ มันปล่อยวางนะ มันเป็นอิสระขึ้นมานะ มันเป็นประโยชน์ เห็นไหม เขาเอาสภาวะแวดล้อมนั้นเพื่อประโยชน์กับตัวของเรา แต่เราไม่เห็นไง เราจับไม่ได้ไง

เวลาอสุภะๆ มันจะเป็นอสุภะอะไร มันเป็นอสุภะ มันสวยมันงามไปทั้งสิ้น ก็เลสมันอยู่ในหัวใจ ถ้ากิเลสมันอยู่ในหัวใจ ใต้นั้นมันเรื่องข้างนอก กามฉันทะมันมีความพอใจของมันแล้วมันถึงคิดออกมา เวลามันคิดออกมาแล้วมันก็ไปไขว่คว้า มันจะเอาความจริง

แต่ถ้าเป็นความจริงๆ นะ เวลาพิจารณาขึ้นมามันเป็นความจริงอย่างนี้ ความจริงอย่างนี้เพราะอะไร

เวลาจิตสงบแล้วเวลามันเห็นเป็นไตรลักษณ์ะ ของสิ่งใดมันจะคงที่อยู่ได้ไหม มันเป็นไปไม่ได้หรอก แต่เราเห็นไม่ได้ เราเห็นไม่ได้ เราเห็นไม่ได้เราก็ไม่รู้สอยอย่างนั้น ไม่ได้รู้สสัมผัสไม่เห็นโทษของมันไง เวลาศึกษามา อู้ฮู! นั่นก็ไม่ได้ นี่ก็ไม่ได้ แต่ไม่ได้รสสัมผัส

เวลารสขม เวลาสัมผัสรสขมแล้วมันจะรู้ว่าขม ไอ้เขียนว่า ข.ไข่ม.ม.ำ รสขม ขม ขม

นี่ก็เหมือนกัน เราศึกษามาๆ ศึกษาแค่ความรู้โลกๆ ไง ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันละเอียดลึกซึ้งเป็นอย่างนี้ เห็นไหม

มันถึงจะต้องมีศรัทธามีความเชื่อ มีความเชื่อนะ แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติแล้วอย่าให้กิเลสมันหลอก

เวลากิเลสมันหลอกนะ ถ้าใครมีการศึกษา มีความเข้าใจแล้ว มันสร้างภาพทั้งนั้นนะ มัน
เป็นจินตนาการ มันจินตนาการธรรมะขึ้นมา เป็นอย่างนั้นๆ นะ แล้วเป็นอย่างนั้นมันก็มี
ความสุขอยู่พักหนึ่ง มันมีความสุขเพราะเราจินตนาการขึ้นมา จินตนาการที่เราให้มันสมความ
ปรารถนา มันก็สมความปรารถนา มันก็มีความสุข สุขอะไร สุขกิเลสหลอกใจ

แต่ถ้าเป็นความจริงๆ ไม่ใช่

เวลาหลวงตาท่านสอนนะ เวลาคนที่ประพฤติปฏิบัติไปแล้วหากิเลสไม่เจอๆ ท่านบอก
กิเลสมันมี ของมันมีมันต้องเจอ ถ้าของมันไม่มี เราไม่ได้เกิดมา สิ่งที่เกิดมา เกิดมาจากอวิชชา
มันมีอยู่กับเราใจ มันต้องมีเหตุสุ มันถึงขับไล่ให้เราเกิด แต่เราหาเหตุอันนั้นไม่เจอ

พระอัสสชิบอกพระสารีบุตร “ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ”

มาเกิดมานั่งเป็นมนุษย์กันอยู่นี้มันต้องมีเหตุมีผลทางวิทยาศาสตร์ ถ้าเหตุผลทาง
วิทยาศาสตร์ก็จากพ่อจากแม่ ถ้าเหตุผลทางธรรม กรรม

ไม่มีเวรมีกรรมแล้วมันไม่มาเกิดกับพ่อกับแม่หรือ พ่อกับแม่กับลูกมันมีเวรมีกรรมกัน
ต่อมา มันเป็นสายบุญสายกรรมขึ้นมา สายบุญสายกรรมเวลาเกิดเป็นพ่อเป็นแม่กัน พ่อแม่เป็น
พระอรหันต์ของลูกเพราะพ่อแม่ให้ชีวิตนี้มา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครุบาอาจารย์ของเรา พ่อแม่ครูจารย์ พ่อแม่ครู
จารย์เลี้ยงทั้งร่างกายเลี้ยงทั้งจิตใจใจ เวลาจิตใจพัฒนาขึ้นมา พยายามส่งเสริมคุ้มครองดูแล

การคุ้มครองดูแล เห็นไหม การประพฤติปฏิบัติใหม่เขาต้องการเวลา ต้องการความสงบ
ต้องการอะไร เพราะสภาวะแวดล้อมอย่างนี้ กายวิเวก จิตวิเวก ถ้ากายมันวิเวก แต่ถ้ามันเป็น
กิเลสแล้ว เวลามันเหนื่อยมันหน่าย แล้วคนเราวุฒิภาวะของคนมันแตกต่างกัน ไอ้คนที่มันสูงมัน
ส่ง คนที่ต้องการความสงบระงับแล้วเขาก็เบื่อหน่าย ไอ้คนที่ต้องการที่ปรึกษา ต้องการที่พึ่ง
อาศัย มันก็จะอาศัยเขา เห็นไหม วุฒิภาวะมันแตกต่างกันไป

ฉะนั้น เวลาครุบาอาจารย์เราท่านถึงจะให้คุ้มครองดูแลกัน เวลาคุ้มครองดูแลกัน
พัฒนาขึ้นมา ใจของเราพัฒนา ใจนี้

สุขภาพกาย สุขภาพจิต

สุขภาพกายนะ เวลากระทบอากาศอย่างไรมันก็ทนทานของมันได้ใช่ไหม

สุขภาพจิตที่ดีงาม สุขภาพจิตที่ดีงามนะ สรรพสิ่งในโลกนี้ โลกนี้มีเพราะมีเรา สรรพสิ่งในโลกนี้เพราะตัวตนในใจทั้งสิ้น แล้วถ้าสุขภาพจิตที่ดีงามมันแสดงออกที่ดีงามออกมา

สุขภาพนะ ตาเป็นหน้าต่างของใจ มันคิดอะไร มันหวังอะไร มันต้องการสิ่งใด มันส่งออกมา เวลาส่งออกมา ถ้าสุขภาพจิตที่ดี เวลาเราจะค้นคว้า เราจะประพฤติปฏิบัติ สมถกรรมฐานฐานที่ตั้งแห่งการงาน

งานของเรา งานใครมีอาชีพสิ่งใดก็ทำตามวิชาชีพของตน นักปฏิบัติขึ้นมาเขาก็ต้องค้นคว้าหาที่ทำงานของเขา สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน

ความคิดเกิดที่ไหน เกิด เกิดอย่างไร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนที่นี้ไง ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย พ้นจากการเกิด แก่ เจ็บ ตาย แล้วอะไรมันเกิด ถ้าไม่รู้จักอะไรมันเกิดแล้วจะแก้มันได้อย่างไร ถ้าจะแก้การไม่เกิดมันก็ต้องเริ่มทำความสงบของใจเข้ามา

เขабอก ทำทำไม สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้

แล้วเอ็งเกิดเป็นคนทำไม เอ็งเกิดเป็นคนมาทำไม เอ็งเกิดเป็นคนมาก็เวรกรรมทั้งสิ้น

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจะไปแก้ไข มันบอกว่าสมาธิแก้กิเลสไม่ได้

สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ ก็หาตัวตนไม่ได้ หาตัวไม่ได้

คนเรานี้ะ จะตั้งบริษัทถ้าไม่เปิดบัญชี ไม่มีใครโอนเงินให้ได้ ถ้าใครเปิดบัญชีได้ เปิดบัญชีได้มันก็ค้นคว้าหาใจมันได้ เห็นไหม เราต้องค้นคว้าหาใจของตนก่อน

พอค้นคว้าหาใจของตนก่อน เราจะทำหน้าที่อะไร จะทำวิชาชีพอะไร ทำวิชาชีพ เห็นไหม กรรมฐาน ๔๐ ห้อง ทำความสงบของใจเข้ามา เวลายกขึ้นสู่วิปัสสนาในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม ทำอย่างไร แล้วทำอย่างไรมันพิจารณาของมันไป

นั่นนะจากตัวแดง ลบตัวแดงออก จากบัญชีที่เป็นหนี้ หนี้เวอร์นี้กรรม คนเป็นหนี้เวอร์นี้กรรมทั้งสิ้น

พ่อแม่เป็นหนี้อะไรเรามา ทำไมพ่อแม่ต้องหาเงินส่งเสียเราขนาดนี้ พ่อแม่เป็นหนี้อะไรเรา นี่ไง สายบุญสายกรรมไง แล้วถ้าใครมีครบครันไป มันก็ต้องไปตรากตรำหาส่งเสียลูกมันต่อ นี่ไง แล้วเป็นหนี้อะไรกันมา ไม่ใช่ชาตินี้นะ มันเกิดมาแล้วทุกภพทุกชาติ

เวลาเกิดมาทุกภพทุกชาติขึ้นมา เราจะใช้หนี้ ถ้าเราใช้หนี้ เราทำความของสงบใจเราเข้ามา ถ้าทำความสงบใจเข้ามา ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ นั่นนะมันจะเริ่มเห็นตัวเลข

แต่นี้มันยังไม่เห็นใจ “สมาธิแก้กิเลสไม่ได้”

แต่สมาธินะ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี คนที่ฝึกหัดภาวนา ที่สุดอย่างมากที่สุดเขาก็แค่ทำสมาธิได้ แต่เขาไม่รู้นั่นเป็นสมาธิใจ เขาว่านั้นเป็นนิพพานๆ นิพพานเรายังไม่ได้ทำอะไรเลย

ถ้าทำสมาธิ ทำสมาธิไม่เป็น ไม่รู้จักสมาธิ ทำสมาธิไม่เป็น เวลาสั่นหล่น เวลามันเป็นไปก็ ไอ้โฮ! ธรรมะมันว่างไปหมดเลย แต่มันขาดสติการควบคุม

สมาธิมีการเข้าการออก สมาธิต้องมีสติสัมปชัญญะ สติสัมปชัญญะเข้าใจว่าสิ่งนี้สมถกรรมฐาน ตรึงนี่แหละเป็นฐานแห่งการงาน งานพระกรรมฐาน งานนักปฏิบัติขึ้นมา เขาทำสมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน งานที่เกิดขึ้นมา เกิดวิปัสสนา เกิดภาวนามยปัญญา

ปัญญาเกิดขึ้นมาอย่างไร ศีล สมาธิ ปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญา ปัญญาที่มันเกิดขึ้น ในไตรลักษณ์ เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป

อนิจจังไม่ต้อง อนิจจัง ทุกคนวิทยาศาสตร์เห็นหมดเลย มันมีอยู่แล้ว สสารมันมีอยู่แล้ว ธาตุรู้ก็เป็นสสารอันหนึ่งแต่มันไม่เห็น

แต่พยายามค้นคว้าขึ้นมา ถ้าเห็นกายนั้นแหละเริ่มต้น

ตั้งอยู่ ตั้งอยู่คือวิปัสสนา คือสติปัญญา นี่ไตรลักษณ์

เขาบอกว่าเวลาอนิจจังเข้าใจได้ ไตรลักษณ์เข้าใจได้อย่างไร แล้วสมาธิเป็นตัวตน

ตัวตนมึงยังตั้งไม่ได้เลย

พอตั้งได้ เกิดขึ้น

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธัมมจักขุ พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา

มันมีของมันอยู่แล้ว จิตใจเรามีอยู่แล้ว กิเลสมันมีอยู่แล้ว แต่เราไม่รู้ไม่เห็นไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธัมมจักขุ เปิดทางให้ เปิดทางให้พระอัญญาโกณฑัญญะใช้ปัญญาของตนได้ตรงเห็นตามจริง

ได้ตรงเห็นความจริง เกิดขึ้น เกิดในใจของพระอัญญาโกณฑัญญะ อ้อ! มันเป็นอย่างนี้ เกิดขึ้น แล้วใช้วิปัสสนา ใช้ปัญญาตามไปนะ สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายทั้งปวงไม่มีอะไรมีอยู่เลย ย่อยสลายไป แต่ต้องใช้ปัญญา

แล้วมันจะเกิดขึ้นได้อย่างไร มันจะวิปัสสนาอย่างไร แล้วมันจะเป็นไตรลักษณ์เป็นอย่างไร นี่พูดถึงไตรลักษณ์นะ

สมาธิแก้กิเลสไม่ได้

เพราะมึงทำสมาธิกันไม่เป็น แล้วพอทำสมาธิก็หลงไหลว่าเป็นนิพพาน ใจคนที่เขาเป็น เขาก็ถากเขาก็ถาง ใจคนทำไม่เป็นก็คือทำไม่เป็น ทั้งถากทั้งถาง ต่างคนต่างเป็นตาบอดคลำช้าง ตาบอดมันเถียงกัน

แต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์เราไม่บอด เปิดตาใจ จุกๆ อุทปาทิ ใจเปิดใจสว่างกระจ่างแจ้ง แล้วเป็นผู้นำของพวกเขา สั่งสอนอบรมให้พระพุทธศาสนาให้กลับมาทำความจริงขึ้นมาในหัวใจของตน นี่คือสัจจะ พังธรรมะๆ อริยสัจจะความจริงขึ้นมา

ตำราเป็นตำรา ตำรานี้ศึกษา สิ่งที่ดีราแมนพิมพ์เป็นหมึกเป็นกระดาษ แต่ถ้าเป็นความจริง เป็นความจริงในหัวใจ แล้วถ้าเป็นความจริงในหัวใจนะ รสของธรรมนะซึ่งรสทั้งปวง

เราอยู่ในโลกนี้ สิ่งที่เราได้มา เราได้สัมผัส เราได้รับรสมาหมด แล้วที่ว่ามันเลิศกว่า มันดีกว่า มันเป็นอย่างไรวะ

แค่เป็นสมาธิก็ยังหลงเลย หลงว่าเป็นนิพพานนะ แล้วเกิดปัญญารึขึ้นมายิ่งมหัสจรรย์กว่านั้นอีก มหัสจรรย์เพราะอะไร เพราะกองทัพกิเลสกับกองทัพธรรมมันประหัดประหารกันไง

เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านเทศน์สั่งสอนนะ เวลากองทัพธรรม คือ สมาธิ ปัญญา นั่นแหละ กองทัพธรรม มันเข้าไปเผชิญหน้ากับกองทัพกิเลส ชนช้าง ยุทธหัตถี ใครแพ้ ใครชนะ

ถ้าธรรมแพ้ เราก็พ่ายแพ้ เสื่อมสภาพไป เวลาถ้าธรรมมันชนะ ว่างหมดเลย เป็นครั้งเป็นคราว เป็นครั้งเป็นคราว จนถึงที่สุดชนะขาดด้วยสมุจเฉตปหาน ดังแขนขาด กิเลสตายออกไปจากใจซึ่งๆ หน้า เห็นชัดๆ แบบนี้ นี่ไง มันถึงเป็นสัจจะเป็นความจริง หลอกหลวงกันไม่ได้ โมเมไม่ได้ สิ่งที่เป็นไม่ได้ ไม่ได้เพราะมันไม่เป็น ถ้าเป็นแล้วนะ จบ เอวัง